КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Ч. 47. Краків, 6. червня 1940. Рік I.

„Krakauer Nachrichten“
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten“
Krakau, Orzeszkowagasse 7.II

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34 II.

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

Народній часопис для Генерал-Губернаторства

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Втеча анґлійців з Дункерки

ВЕЛИКІ ВТРАТИ АНҐЛІЙЦІВ. — ЗАТОПЛЕНІ КОРАБЛІ, ЗІСТРІЛЕНІ ЛІТАКИ. — НАСТУП НІМЕЦЬКОГО ЛЕТУНСТВА ТРИВАЄ.

Начальна команда німецької армії подає: Останки анґлійської військової залоги втратили сьогодні, 1. 6. підчас намаганої спроби продістатися крізь залізний німецький перстень у пристані Дункерки багато кораблів та літаків. Німецьке летунство завдало анґлійцям чимало шкоди, зокрема знищено воєнні та торговельні кораблі, а саме: ЗАТОПЛЕНО 3 ВОЄННІ КОРАБЛІ І 8 ТОРГОВЕЛЬНИХ ЗАГАЛЬНОЇ МІСТОТИ 50.000 ТОН. Дальше важко ушкоджено 4 воєнні кораблі і 15 торговельних так, що вони неспосібні вже до плавби по морю.

Водночас зістрілено 40 АНҐЛІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ, що охороняли кораблі на морю. Взагалі осяги німецької протилетунської артилерії на тому відтинку фронту величезні. До 31. травня ЗІСТРІЛЕНО 627 АНҐЛІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ, ЗНИЩЕНО 206 ВОРОЖИХ ПАНЦИРНИКІВ, ТА ЗАТОПЛЕНО КІЛЬКА ДЕСЯТКІВ ВОЄННИХ І ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ.

Німецький наступ, хоча погода не сприяє, продовжується так, що треба надіятися і дальших осягів.

Останній спротив французів зломаний

БІЛЯ ЛІЛЬ СХОПЛЕНО 26.000 ПОЛОНЕННИХ. — ЗДОБУТТЯ 65 АНҐЛІЙСЬКИХ БОЙОВИХ ПОВЗІВ.

Головна кватира начального вожда і команда німецької армії повідомляє:

Опір останніх частин французької армії, окруженої у північно-східній Франції ВРЕШТІ ПРОЛОМАНО. БІЛЯ ЛІЛЬ СХОПЛЕНО 26 ТИСЯЧІВ ПОЛОНЕНИХ. Французи в повній розтічі.

Коло Абевіль відбито всі наступи ворожих панцирних відділів. Ворог має величезні втрати. 9 німецьких літаків зістрілено.

Корабель „Нельзон“ пішов на дно

Берлін, 2. 6. У Берліні потверджено, що **боєвий анґлійський корабель »Нельзон« затоплений.** Де й коли та яким чином затоплено цей корабель, досі ще не вияснено. Відмічено тільки, що з 1230 людей залоги 700 знайшло смерть у морських хвилях.

Корабель »Нельзон« був добре озброєний, бо мав 9 важких гармат, і багато менших протилетунських. Крім того мав два торпедовці і один літак. Загальна містота »Нельзона« 33.000 тон.

—o—

Новий міністр закордонних справ у Румунії

Урядово потверджують з Букарешту вістку про зміну на становищі міністра закордонних справ. На місце міністра Гафенка прийшов Джіґурку, що досі займав визначне становище в румунському господарстві, а саме є президентом і начальним директором »Міка«, тобто товариства гірничо-будівельного. Крім того Джіґурку є президентом у 3-ох промислових підприємствах, у 4-ох віцепезидентом і в 8-ох підприємствах членом управи.

Ґафенку уступив з уваги на лихий стан свого здоровля. З урядових кол впевняють, що самий король Карло устійнив оцю зміну на становищі міністра закордонних справ і що не буде зміни в закордонній політиці Румунії.

—o—

Голяндські полонені на волі

Канцлер Гітлер і верховод німецьких збройних сил видав до голяндського народу таку відозву: З уваги на те, що західні держави намагалися використати Голяндію, як воєнну базу проти Німеччини, зокрема Поруря, німецька армія примушена сама взяти охорону Голяндії та її населення під свою опіку. Очевидно, що з цього приводу прийшло до боротьби на голяндській землі з голяндською армією. А проте лише деякі особи вязнили німецьких летунських спадунів, уважаючи їх за шпигунів та віддавали в руки анґлійців. На загал, то голяндський вояк боровся усюди чесно іполицарськи і поводився з німецькими раненими й полоненими розмірно добре. Голяндське цивільне населення не приймало участи в боротьбі та його поведінка з німецькими раненими була людська. Тому теж, говорить Гітлер у відозві, я вирішив дати волю голяндським полоненим воякам. В першу чергу будуть звільнені ті формації, що необхідні при господарській праці, в промислі, в будівництві та в інших підприємствах.

Інщі військові частини голяндської армії будуть здемобілізовані згодом.

—o—

Версай в аґонії

(Від нашого кореспондента).

Рим, кінець травня 1940.

В політиці не мусить бути льоґіка: Бувають такі потягнення, що є проти всякої льоґіки. Проте у політиці мусить бути одно певне і велике: р о з у м. Трактат, після світової війни, у Версаї, що його творцями були Анґлія та Франція, не мав ніякого політичного розуму, а був справжнім недоноском демакратично-жидівського світу: Европу ділили люди, що не знали ні історії великих та могутніх народів Европи, ні зовсім не брали під увагу — бо не знали! — внутрішніх і суттевих у кожному здоровому народі моральних і незбагнених — імпондерабілій — сил тих народів. А тому, що в житті народів і в їх боротьбі за істнування діє певний закон (о! соціолоґія це жорстока пані, що багато вчить, хто хоче вчитись!), то, послідовно і прийшов час невідкличної смерти версайського трактату. Версай в аґонії!

Та, в цих днях коли армія Великої Німеччини зближається до остаточної у цій війні мети, хочу тут передати нашвидко накинені враження і настрої Італії, чи — краще: Риму.

Вже від місяця лютого ц. р. часто зясувував я в моїх дописах суттеву поставу Італії у цій війні, що інакша й не могла бути, як проти анґльо-французька, бо цього вимагає інтерес Італії: бо проголошення Італії імперією це тільки початок розвитку Італії, бо Італія не може жити без Середземного моря, а коли стане володарем того моря, то не може бути замкнена у тому морю. Та в політиці мудрих державних мужів є таке, що грою зветься, або простіше: обдурюй противника поки треба, поки вдасться. Це робив і Мусоліні: а приходило воно йому тим лекше, що ще у половині квітня — десь до 23. ц. р. преса Льондону і Парижа, підчас кампанії у Норвеґії, писала в такім задирчастім тоні, а такі нісетнітниці, що хто не розуміється на »ехтжидівській« психіці, що панує у пресі Анґлії, Франції, міг цьому дивуватись, очі протирати, думати, що це йому верзеться. А тимчасом сірий громадянин анґлієць і француз був обманюваний і то »рідною« пресою. Розуміється, що такий тон тієї преси непомітно, крадьки впливав і на настрої населення Риму.

Та — все має край! І — прийшла гірка сповідь Чемберлена і його димісія, а там і удар — по Голяндії, Бельґії, Люксембурзі і Франції, і то безпосередній удар. Уже не говорім тут про панічні настрої населення Анґлії, Франції після недавніх верзінь їх преси. А й в Італії населення Риму оживилось, життя забило живішим темпом: стало ясним, що хвилина остаточного виступу Італії надходить.

Як уже згадував я в останній кореспонденції, на мурах міста, на виставових вікнах появились антианґльо-французькі відозви, а на них дотепні італійці поробили ручні дописи, як: „Чемберлен забув парасолю!“ тощо; появились відозви м. ін. „Не забувати“, в яких говориться, що ніхто інший, а саме Німеччина помогла Італії у 1935/36 році у війні з Етіопією; появились відозви італійців із Корсики, що треба па-

...хатати про Корсику, що є італійським островом, з населенням, що його матірною мовою є італійська; появились із дотепом і гумором виписані наліпки, про смерть на північному морі англійської фльоти, тієї „пані і володарки усіх морей!"; появились — усе на мурах міста! — поезії проти Англії, і то поезії Вінченца Монті, поета минулого століття. Вулицями пішли демонстрації молоді проти Англії і Франції: одного дня ці молоді демонстранти несли труну, а на ній був »шапокляк« і парасоль. Біля англійської амбасади і французької скріплено стійки карабінерів і поставлено відділи війська. Ватиканський щоденник »Оссерваторе Романо«, що хотів бути невтральний у своїх звідомленнях, але який усе таки брав за добру монету писанину преси Парижа та Льондону з квітня, стали демонстранти палити. Для доповнення цих настроїв — повідомило міністерство народньої освіти, що навчання у школах кінчиться 31. травня ц. р., ну й не маловажна річ, що піддані Англії, Франції, Бельгії, а то й Голяндії і Америки швидко виносяться з Італії.

Після промови міністра Чіяна в Міляно, в тому місті, що є найздоровішим живчиком промислового життя Італії, що в кожнім вияві в хвилині політичного життя Італії забирало вирішну поставу, що стало основою фашистівського руху в Італії, — після цієї промови населення жде на хвилину наказу свого Дуче.

В Римі уже третій день повівають італійські, римські, фашистівські, японські прапори: усі вулиці палають цими живими колірами: в Римі перебуває мілітарна місія японського уряду, під проводом міністра Сато. Це ревізита на мілітарну місію Італії у 1938 р. у Токіо. Така ревізита в цій хвилині набирає окремого значіння.

А у той сам час німецькі війська несамовито торощуть ворога. Сьогодні ранком телеграми принесли вістку, що дійшли вже до каналу Ляманш. Італійці читаючи комунікати вигукують: „Цим разом поражки з Англією мусять бути вирівнані!"

В Англії, Франції паніка — це помітне, видно із їх преси. У французькому уряді зміни, змінився і склад начальної команди армії: до голосу прийшли 85-літні та дещо молодші старці, свідки минулого. Хіба стільки...

Англія і Франція чомусь нагадують — у змислі ведення війни, а не в іншому змислі останні роки старовинної Спарти. Фірер сучасної Німеччини накидує Англії і Франції нову тактику війни: постійний рух мас, удари — рішучі й негайні! Тимчасом — Англія та Франція приготовані до війни позиційної, статичної. (Ми, »стара война«, із світової війни знаємо як така війна томить вояка, та вичерпує нерви!). І тому — змінити їм тепер, у цій хвилині, тактику, це мало сказати: дуже важко, а воно просто безвиглядна справа.

Епамінондас, полководець Беотів у четвертому столітті пер. Христом, тільки тому й побив армію Спарти, що змінив тактику ведення війни, що накинув цю тактику, неприготованій до того і заскоченій, армії Спарти. І Спарта була розбита. І те саме діється і тепер... **М. Тибрський.**

Готові до нових завдань

Кватира начального команданта, 31. травня. — Начальна команда німецької армії подає: Головні французькі сили у Північній Франції РОЗТОРОЩЕНІ АБО ЗАХОПЛЕНІ У ПОЛОН, лише у деяких місцях помітний ще спротив тих частин, що у розсипці, або окружені. В короткому цей спротив буде зліквідований. Йде наступ проти решток англійських військ в рівнину ледви декілька кільометрів глибини відступові, прорізаному заборолами каналів здовж побережжя поміж Фуре — Верге та на захід від Дінкерки. Противник боронитьсь тут завзято силкуючись врятувати що можна зі своїх вояків на кораблях, хоча би прийшлось залишити й всю зброю. Замкнені довкола Кассель англійські частини при їх спробах пробитись на північ були ВИНИЩЕНІ. Маси німецьких дивізій в Артуа та Фляндрії тепер вільні для нових завдань. Кількости полонених та захопленого добра ще й досі не можна зясувати. З приводу непогоди діяльність летунства протягом 30. травня не могло сильніше проявитись. Проте уладження пристані Дункерк були на ново заатаковані. Обсаду всієї голяндської, бельгійської і французької прибережної смуги, що у німецьких руках, перейняла для оборони німецька воєнна маринарка. Одному німецькому швидкоплавному судновi вдалося затопити торпедою ворожий нищильний корабель.

В ночі на 31. травня заатакували англійські літаки невійськові обекти. Ніяких суттєвих шкід притому не було, В полудневому Гольстайні зістрілив нічний стрілець один ворожий літак. У північній Франції ворог втратив три французькі, а під Ставангером один англійський літак у повітряним бою. Два власні літаки пропали.

Італія зірвала переговори з Англією

Штокгольм, 1. червня. Як дійшло тепер до відома, у вівторок зірвала Італія переговори з Англією в справі торговельного договору та морської контролі. Цю вістку подав Льондон у пятницю. Ця урядова вістка з Льондону не заскочила надто нікого, хоча ще перед двома днями подавали урядові англійські джерела, немовто би після відїзду англійського уповноваженого Гріна з Риму, переговори на добрій дорозі. Та дійсність йде у розріз із англійськими дотеперішніми твердженнями. Тому англійське останнє звідомлення мало б за мету деяке виправдування, що мовляв, ще у попередньому тижні справи підписання цього договору стояли як найкраще.

—o—

Прийшла хвилина для Італії

Рим, 1. червня. В тому самому дні, коли появився закон про т. зв. цивільну мобілізацію та приписами автомобільного руху, помістив італійський часопис »Раляціоні Інтернаціонали« передовицю, де пишеться, що: „Французи й Англійці відкинули вимоги італійського народу. Ці вимоги будуть тепер здійснені зброєю. Прийшла хвилина вижидана через 50 літ, щоб італійський народ відплатився ворогові у вирішній, остаточній победі"... Дальше згадується: „Якщо італійський народ має на увазі Середземне Море та звязані із ним проблеми, то цього вимагає не лише історичне право, але й право до життя". Притому підчеркнені в часописі також вимоги щодо Тунісу, Корсики, Ніцци, Джібуті і Суезу.

Домагаються уступлення англійського уряду

Рим. Часопис »Пополо д'Італія« описує подробиці повороту до Англії недобитків англійського експедиційного корпусу. Вояки розповідають, що вони з трудом утікли із горіючої Дункерки. Скільки там полягло англійців годі обчислити.

»Дейлі Геральд«, отже англійський часопис, домагається, щоб англійський уряд негайно уступив, бо він відвічальний за всі ті неуспіхи армії на фронті.

ҐЕН. ПРІЮ ЗІ ШТАБОМ В НІМЕЦЬКОМУ ПОЛОНІ.

— БЕРЛІН, 31. 5. — Аґенція »Трансоцеан« подає з четверга такий урядовий комунікат про полонення французького ґен. Прію разом зі штабом: 29. травня біля Стенворд, на схід від Кассель впав до німецького полону командант 1. французької армії ґен. Прію, з численними іншими французькими старшинами. Ген. Прію, що має 61 літ, це здібний вищий старшина. В світовій війні був старшиною французького ґенерального штабу.Після війни командував французькими кольоніяльними військами і був якийсь час шефом військової місії в Польщі. З початком війни перейняв команду над 1. французькою армією. Після розбиття цієї армії дістався в полон.

—o—

АНҐЛІЙСЬКА МОЛОДЬ ПРОТИ ВІЙНИ.

Часопис »Нюз Кронікл« повідомляє, що заклик уряду, щоб англійська молодь голосилася у ряди добровольців пролунав без відгуку. У Льондоні зголосилося лише 793 юнаків у віці від 18—79 і пів року життя. Якщо зважити, що у Льондоні є 9 міліонів мешканців, то тих 793 добровольців, що зголосилось є явним доказом противоєнних настроїв в Англії. Врешті з того теж висновок, що англійська молодь проти війни, хоча батьківщина в небезпеці.

—o—

ВТРАТИ ФІНЛЯНДІЇ У ВІЙНІ ЗІ СОВІТАМИ

Гельсінки, 2. 6. В останній фінляндсько-совітській війні Фінляндія, як подає офіційна статистика, втратила: 20.000 вбитих, 3,273 пропало безслідно, 43.557 ранених. Найбільше втрат зазнали фінляндці в останньому тижні війни в Карелії та біля Ладоґи.

Скільки втратили совіти в тій війні покищо їхня статистика не подає.

—o—

=ЗІ ЗАХІДНЬОГО ФРОНТУ надходять вістки про небувалі бешкети відступаючих союзницьких військ. Від грабунку англійців страшенно потерпіло бельгійське населення. Багато людського добра зокрема срібла таціннішої столової застави найдено в покинених ними при втечі наплечниках. Жахливо поводились і французькі мурини. Те все не дасться описати, як вони знущалися над безборонним населенням, і скільки лиха зазнала від тих »союзників« нещасна Бельгія. Та добре, що англійці »врятували« бельгійське золото. З Льондону подають, що вивезено на 25 міліярдів франків резерв золота. Нема то як англійська »допомога«!

—o—

Жертвенна праця

Недалеко Криниці, новосанчівського повіту, на височині Гути простягаються два багаті та заможні села: Мохначка Вижна й Нижна. Підо впливом лжепророцтва славлених вожаків з Криниці чадили вони дурманом москвофільства. Українство уважали як щось далеке й вороже їм. Прикро згадувати, але ще в перших днях листопада 1939 р. громадська рада в Мохначці Нижній, інспірована місцевими інтеліґентами, всіми силами протиставлялася тому, щоб у їхньому селі вчила українська учителька, заявляючи, що скорше приймє і погодиться на учительку польку, як українку з-за Сяну. Списаний в тому дусі протокол зі засідання громадської ради остане ганебним свідоцтвом лакейства і вірнопідданства москвофільської ментальности. Тільки завдяки відповідному підходові і великому тактові місцевих учительок, що гаряче бажали працювати на рідній землі, залишилися у селі. І ці учительки ведуть тепер працю і поза школою. В Мохначці Вижній урухомлено читальню, основано кооперативу, зорганізовано курс німецької мови для дорослих, улаштовано ялинку, аматорську виставу й останньо спільно з Мохначкою Нижньою свято в честь Пророка України Т. Шевченка. Свято те, що відбулося в суботу, 30. березня ц. р., силами обох шкіл для дітей, а в неділю заходом старших для загалу громадянства, було доказом з одної сторони великих духових здібностей виконавців, а з другої сторони посвяти й жертвенности в праці інструкторів-учительок. Чар і сила українського слова й пісні, національні одяги, відповідний добір програми та змістовий реферат причинилися не тільки до поглиблення культу Шевченка, але також і до властивого пізнання нашого національного Вірую, а тим самим і до навернення деяких неофітів, готових уже тепер піти за голосом свого духового батька аж до остаточного сповнення його Заповіту.

Статут про тимчасову управу православних парохій затверджений

VII*)

Православна Церква на Холмщині і Підляшші дістала врешті своє тимчасове правне унормування. З доручення Генерального Губернатора мін. д-ра Франка підписав у Кракові 21. травня ц. р. **д-р Зіберт** статут про тимчасову управу православних парохій у люблинській области (дистрикті). Одночасно затверджено в уряді як адміністратора Православної Церкви у люблинській области **о. протопресвитера Івана Левчука,** який досі не мав ще такого урядового затвердження.

На оригіналі статуту фіґурує на першому місці підпис архиєпископа Серафима з датою Берлін 15. травня 1940 р. Дальше під датою Холм 19. травня 1940 р. йдуть підписи, зложені в прияві юрісконсультора Адміністратури, Церковної Управи і Церковної Ради адвоката і нотаря у Холмі д-ра Степана Барана безпосередньо після передачі православного собору у Холмі 19. травня ц. р. Тоді підписали статут від духовенства: о. протопресвитер Іван Левчук, о. протоєрей Гаврило Коробчук, о. декан Микола Малюжинський і о. Дмитро Максимяк, після чого д-р Ст. Баран передав цей акт присутньому на холмському святі керманичеві відділу віроісповідних справ при уряді Генерального Губернатора та співавторові статуту **радн. Вільденові,** який забрав оригінал до Кракова. Останнім на оригіналі статуту є підпис д-ра Зіберта з дати Краків 21. травня 1940 р. Удостовірений відпис Статуту переслано о. протопресвитерові Іванові Левчукові зі супровідним письмом Генерал-Губернаторського уряду, відділ церковних справ, з 24. травня 1940 р. до ч. IV. 620/40 (IV 7—4).

Згаданий статут обовязує вже від 21. травня ц. р. З огляду на велике значіння церковного питання на Холмщині й Підляшші не тільки з чисто церковного, але ще більше з українського національного становища, вважаємо нашим публіцистичним обовязком подати до відома як найточніший зміст цього статуту.

Оригінал статуту зредаґований в німецькій мові має назву „Statut der einsweiligen Verwaltung der griechisch-orthodoxen Pfarren im Distrikt Lublin" і складається з осьми глав з 31 параґрафами. (I. глава: Управа Церкви — § 1 і § 2 —, II. Церковна Рада — §§ 3—5, III. Церковна Управа — §§ 6—11, IV Контрольна Комісія — § 12, V. Церковний Суд — §§ 13—18, VI. Деканати і парохії — §§ 19—25, VII. Господарські справи громад — §§ 26—28 і VIII. Орґанізація Церковної Управи — §§ 29—31).

Статут у сьогодні обовязуючому вигляді зредаґували спільно керманич віроісповідних справ при Генерал-Губернаторстві радн. Вільден і правний дорадник (юрісконсультор) Адміністратури Православної Церкви, Церковної Управи і Церковної Ради у Холмі адвокат і нотар д-р Ст. Баран. Є він вислідом компромісу між німецькими державними рішальними чинниками, православним берлінським і німецьким архиєпископом Серафимом та компетентними українськими православними установами Холмщини і Підляшшя, що його попередили окремі розмови між цими трьома зацікавленими колами. Про це знають уже наші читачі з низки статтей у »Краківських Вістях«, та ще обширніше і з подробицями довідаються з окремої брошури п. н. **»По неволі — відродження« — Православна Церква на Холмщині й Підляшші,** що на днях появилася друком накладом Українського Видавництва у Кракові.

Постанови статуту мають тимчасовий переходовий характер і від дальшого розвитку подій залежатиме, як довго вони будуть обовязувати, чи пак як скоро прийде остаточне законне унормування питання Православної Церкви на терені теперішнього Генерал-Губернаторства. Щойно тоді буде вирішена справа відновлення окремої самостійної холмської православної епархії з осідком у Холмі та обсади її епископом українцем, що являється нині основним домаганням українського громадянства Холмщини і Підляшшя. Це питання видвигнула Церковна Рада у Холмі й змагає послідовно до його можливо як найскорішого остаточного здійснення. Як нам особисто добре відомо, за такою розвязкою є теж і компетентна німецька влада.

Майже кожний компроміс є вислідом діючих в даному часі сил і не кожну сторону вдоволяє на повних сто відсотків, а вже найменше максималістів. Тут діяли три зовсім різні і нерівні сили, між ними найбільше неґативна з українського національного погляду церковної верхівки і завданням німецької державної влади було знайти середню аритметичну чи пак золоту середину. В основі статуту лягли два проекти Церковної Ради у Холмі, контрпроект архиеп. Серафима і німецький проект. Рахуючися з теперішнім станом, що істнує в церковній ділянці на занятих польських областях, верховну керму Православної Церкви залишено архиепископові Серафимові. Не творячи окремої самостійної холмської православної епархії з осідком у Холмі, надано православним парохіям у люблинському дистрикті своєрідну — хоч і обмежену — церковну автономію з окремими установами.

Подрібні постанови статуту такі:

Управа Церквою. Православними парохіями у люблинській области кермує тимчасово берлінський і німецький архиепископ як завідатель Православної Церкви на території Генерал - Губернаторства. Архиепископ заступає інтереси цієї Церкви перед властями Генерал-Губернаторства (§ 1).

Церковну Управу православних парохій у люблинській области (дистрикті) здійснюють під верховною пастирською кермою берлінського і німецького архиепископа: а) адміністратор, б) ґенеральний вікарій, в) Церковна Рада і г) Церковна Управа (§ 2).

Церковна Рада. Церковна Рада складається з деканів, православних деканатів люблинської области (дистрикту) і по одній світській особі з тихже деканатів (§ 3). На майбутнє світських членів Церковної Ради вибирають деканальні збори, а саме по одному членові з кожного деканату (§ 4). Церковна Рада вибирає Церковну Управу і Контрольну Комісію (§ 5).

Церковна Управа. Церковна Управа складається — крім адміністратора і ґенерального вікарія — з чотирьох членів, з яких два належать до духовного, два до світського стану. Адміністратор є предсідником, ґенеральний вікарій заступником предсідника Церковної Управи (§ 6). Членів Церковної Управи вибирає Церковна Рада. Адміністратора, ґенерального вікарія і дальших чотирьох членів Церковної Управи затверджує архиепископ який перед тим виєднує на це згоду Ген.-Губернатора занятих польських областей (§ 7). Члени Церковної Управи мусять бути української національности (§ 8). Церковна Управа приймає свої рішення звичайною більшістю голосів приявних. При рівности голосів рішає голос адміністратора. Адміністратор і ґенеральний вікарій затверджують спільно рішення Церковної Управи (§ 9). Адміністратор або ґенеральний вікарій скликують Церковну Управу бодай раз у місяць. На домагання архиепископа належить кожночасно скликати Церковну Управу (§ 10). Церковній Управі прислуговують права Консисторії. Вона діє на підставі дотеперішнього правильника, якщо він не є суперечний з нинішніми приписами (§ 11).

Контрольна Комісія. Контрольна Комісія діє на основі правильника, устійненого адміністратором. Вона складається з трьох членів: двох духовного стану та одного світського Предсідником Контрольної Комісії є духовна особа (§ 12).

Церковний Суд. Церковний Суд діє на основі постанов Святої Загальної Східньої Православної Церкви і дотеперішніх приписів, якщо вони не суперечать сучасному правному станові. Церковний Суд є незалежний (§ 13). Адміністратор у порозумінні з ґенеральним вікарієм скликує Церковний Суд, що складається з трьох духовних осіб (§ 14). Церковному Судові підлягають духовні особи у таких випадках: а) за нарушення церковних обовязків і за протиморальні провини, б) за спори, що торкаються ужиткування церковним рухомим і нерухомим майном. Присуд треба предложити архиепископові до затвердження, якщо рішення Церковного Суду відноситься до заборони відправ Богослужби або до утрати священичого стану. Правна сила законів, що обовязують у Генерал-Губернаторстві і властивість судів залишаються непорушні (§ 15). Апеляційною інстанцією є архиепископ (§ 16). Доходження і присуди у розводових справах належать до Церковного Суду. Церковний Суд рішає на основі церковних канонів і дотеперішніх приписів, якщо вони не суперечать сучасному правному станові (§ 17). До 31. грудня 1940 р. властивим ще для розводових справ є Суд для розводових справ у Варшаві. Після цього речинця зорґанізують у Холмі Суд для розводових справ (§ 18).

Деканати і парохії. Архиепископ іменує, переносить і звільняє на предложення адміністратора і ґенерального вікарія — деканів та їх заступників, як теж парохів і діяконів. Деканальний соборчик предкладає адміністраторові листу кандидатів. Адміністратор і ґенеральний вікарій в порозумінні з Церковною Управою іменують, переносять і звільняють дяків. Перед іменуванням декана або пароха архиепископ має предложити Генеральному Губернаторові для занятих польських областей поіменно кандидата, якого бере під увагу. Його іменування відбувається щойно після згоди Генерального Губернатора (§ 19). Адміністратор і ґенеральний вікарій виконують нагляд або безпосередньо або при допомозі Церковної Ради над душпастирською діяльністю і позацерковною поведінкою духовенства, та над церковним життям парохіян. Вони дбають про те, щоб парохи виконували свій обовязок проповідування, та щоб навчали вірних у справах віри, побожности, добрих обичаїв і послуху супроти державної зверхности (§ 20). Монастирі підлягають безпосередньому наглядові, кермі та управі архиепископа. Архиепископ може доручити адміністраторові або ґенеральному вікарієві нагляд над господарськими справами монастирів (§ 21). Архиепископ на внесок адміністратора або ґенерального вікарія нагороджує церковними відзначеннями духовні й світські особи, за заслуги для добра Православної Церкви (§ 22). Українська мова є урядовою мовою усіх властей, урядів та установ Православ-

*) Гл. »Краківські Вісті« чч. 30, 31, 33, 34, 39 і 40.

ної Церкви у люблинській области (§ 23). У церквах люблинської области Богослужбу відправляється у церковно-славянській мові з українською вимовою, а проповіди виголошують в українській мові. Читання Євангелії дозволене в українській мові (§ 24). Нові парохії можна творити на внесок архиепископа, якому адміністратор і ґенеральний вікарій предкладають відповідні предложення, за згодою Генерального Ґубернатора для занятих польських областей (§ 25).

Господарські справи громад. Адміністратор, ґенеральний вікарій і Церковна Управа мають дбати про те, щоб удержувано впорядку церкви, парохіяльні доми і церковне майно та щоб користувано ними згідно з призначенням. Пляни будови нових церков і парохіяльних домів перед внесенням їх до урядового затвердження слід предложити архиепископові (§ 26). Адміністратор і ґенеральний вікарій затверджують буджет Церковної Управи (§ 27). Церковна Управа має право побирати датки від церков люблинської области на удержання холмської Церковної Управи та Архиепископської Влади у Варшаві. Висота датків і спосіб їх стягання потребують згоди Генерального Губернатора для занятих польських областей (§ 28).

Організація Церковної Управи. Адміністратор розділює між членів Церковної Управи такі завдання: адміністрацію, суд, місію, господарські справи і рахунковість (§ 29). Адміністратор, ґенеральний вікарій і Церковна Управа видають орган в українській мові (§ 30). Адміністратор, ґенеральний вікарій, Церковна Управа, декани і громади послуговуються урядовими печатками, затвердженими Генеральним Ґубернатором для занятих польських областей (§ 31).

Д-р Степан Баран.

Ідемо до табору

Табор... — кілько приємних думок викликує у нас це слово, кілько чарівних спогадів, кілько молодечих поривів і задумів... Ліс, гори, ріка, свіже повітря, рух, сонце, ватра, сміх і життєрадісність учасників, — це все разом переплітається у нашій уяві і витворює настрій тут та бажання вже таки зараз летіти навперейми з вітром, на прю з дощем і тучами. Нам уже хочеться приготовити наплечник і кидати задушливе, запорошене місто; йти, мандрувати, вдихати в легені ароматичне лісове повітря та насолоджуватися зеленню піль і лісів.

Нам привиджується ранній ранок у мряці — сонце грається своїми проміннями на каплях срібної роси проганяючи мряку... Нагло прошибає повітря дзвінкий звук сурми і з курінів висипується з гамором, мов з муравлища хмари юнаків в купанках і з ручниками. Радісно гомонить юнацький сміх лунаючи по далеких зворах, полошить вистрашену звірину, що нічю заблукалася близько табору.

Раз, два! ліва, права! — несуться різкі прикази поучника, що переводить ранню руханку; пружаться бронзові мязи, а легені працюють як ковальський міх. — Зникає гусяча скірка і поволі виступає піт... А ось вже всі таборовики в купелі, в річці. Гамір, сміх мішаються з хлюпотом води. Ух! Ах! — чути вигуки юнаків, що занурюються у зимну, чистеньку мов хрусталь воду. Та не довго сидіти їм у воді. Вода холодна, ломить кости. Вискакують на беріг, біжать до своїх куренів.

За кілька хвилин стоять вони уже гусаком, одіті, зачесані та ждуть в черзі з їдунками на снідання.

— Та на жаль дорога завела нас під школу. Треба кидати спогади і злізти з того чудного раю на землю та братися за повсякденну працю. Не довго вже! Ось червень швидко промине а в липні **їдемо до табору!**

Я. Р.

В селах Холмської землі

Від коли зникла на Холмщині польська влада, в холмських селах будиться нове життя. Засновуються читальні, аматорські гуртки, відбуваються вистави, де-не-де села починають будувати каплиці, церкви. Ось третього дня Великодних свят в селі **Павловичах,** грубешівського повіту відбулося посвячення новозбудованої деревляної тимчасової церковці.

Варта бачити таку церковцю, збудовану на поспіх: знайшовся в селі і маляр, молодий син священика о. Кендзерявого, який прикрасив цю церкву малюнками в чисто українському стилю, знайшлися люди, що не жаліли гроша ні труду, щоби довести будову церкви до кінця.

На посвячення церкви зїхалось духовенство з околичних сіл, зійшлись інтеліґенти й селяни. Після посвячення духовенство й селянство засіло до обіду, як одна родина. Посипались палкі й сердечні промови священиків, студентів і селян. Не бракло й промов збігців з Галичини. Всі згадували грізні роки польської неволі, всі висловлювали надію і віру в краще майбутне українського народу. Задзвеніли українські пісні, яких холмщаки давно не чули. Парох села Павлович о. Кендзеравий і його парохіяни переживали один з найкращих днів свого життя.

Та і сусідні села не дармують. Село Ощів це одно з найкращих сіл Грубешівщини. І воно пережило тяжкі часи, переслідування за Польщі, а тепер починає оживати. Парох того села о. Дмитро Максимюк кермує релігійний життям села, його сини, Мирон і Левко є душею культурно-освітнього руху. Свого часу аматорський гурток під кермою Мирона й Левка Максимяка відограв комедію »Пригоди вчать згоди« при участи аматорів: Катрусі Попович, В Табака, К. Вільчинської, Іванчука і Кравчука та Богуна. А підчас Великодніх свят той самий аматорський гурток відограв драму Грінченка »За батька«. Ролі виконали: Левко Максимюк, К. Вільчинська, В. Петрович, В. Мірчук, Борсуковський, В. Бойко, В. Табака, Л. Богун, Теодорович, Базилевич, Нечай і Кожан. По виставі відбулась товариська забава, на якій молодь культурно забавлялась.

—o—

Інж. МИКОЛА ДЕРЕВЯНКО. 2)

Можемо бути горді з наших старокупецьких традицій

Треба зазначити, що в західній Европі масовий купецький і міський елемент — міщанство, як впливова і численна верства, повстає в XII. столітті, а в нас сто літ пізніше. Опісля приходить Литва і в XIV. віці Польща. Польща зі своїми чинниками — шляхтою та єзуїтами починає свою розкладову роботу, особливо над нашими містами!

Міщанство, що почало поважно розвиватись аж до кінця XV. століття, з початком нового століття почало відчувати на собі маґдебурське право, яке впровадила тут Польща. Тодішне німецьке маґдебурське міське право, яке мало діло тільки з німцями - католиками, бо інших німців тоді не було, перенесено було Польщею майже без змін на наші православні тоді землі. У цьому була розкладова система. Польща хотіла, виключаючи українське міське населення з міської громади, ослабити український елемент по містах. Міщанський стан був розбитий на два табори: католицький і православний, а це дуже влекшило полякам **захоплення влади по містах, а тимсамим і в краю.** Польська шляхта змагала до того, щоби під економічним оглядом стати зовсім незалежною від міст і тому в 1496 р. було ухвалено, що:

1. Міщанам не вільно купувати землі;
2. Шляхта може спроваджувати промислові вироби з закордону й може вивозити свої хліборобські продукти, не оплачуючи мита.

Тут бачимо, що шляхта маючи »золоту свободу«, не тільки **нищила українське міщанство**, але почасти ослаблювала й своє та німецьке головно тому, що з кінцем XV в. впустила до Польщі дуже багато жидів з Німеччини, які стали незвичайно небезпечними конкурентами християн. Треба ще згадати, що введене шляхтою німецьке право **зовсім деґрадувало українське міщанство по своїх містах**; вони не могли мешкати в деяких частинах міста, були **відсунені від деяких цехів, не могли купувати домів у ринку**, мали обмеження у торговлі, їхні діти не могли ходити до міських шкіл і т. д.

Навіть присяга православного українця — себто тоді майже всіх українців — не мала того значіння, що католика.

Таке упослідження, таке пониження державно-творчого елементу, яким було українське міщанство, було одним з важливих чинників успішного повстання гетьмана Хмельницького проти Польщі. Українське міщанство й дрібна православна шляхта підтримали тоді збройну акцію визволення з нестерпної польської неволі.

Часи Гетьманщини хоч відновили на деякий час державність України, але й Московщина і Польща далі вели свою розкладову працю, щоб не допустити до зміцнення української державности та українського купецтва.

Московщина мала добре розвинутий та аґресивний купецький стан і під його впливом важніші українські міста частинно кольонізовані московськими купцями, що мали велику підтримку від свого уряду. Купці - жиди, які не мали права торгувати на московських етноґрафічних землях, вели на українських землях русифікаційну акцію. Купецький український стан під Москвою і під Польщею сильно ослаб і не міг мати більшого впливу на відродження української нації та держави. Одначе деякі одиниці і далі були поважними чинниками нашого національного відродження. Можемо з галицьких купців згадати про купця **Димета зі Львова**. Михайло Димет перший перевіз »Кобзаря« з Великої України до Львова і перший спровадив театральну дружину Омеляна Бачинського. Далі він фінансує в 1876 р. видання німецько - українського словника Омеляна Партицького. Коштом Михайла Димета вийшла теж перша книжка »Просвіти« »Зоря«. Був він діяльним членом »Просвіти« — від часу її оснування в 1868 р. Купець Димет їздив з делеґацією від українців до цісаря і в Відні в 1885 р. вибрано його разом з професором унівеситету Омеляном Огоновським та сеніором Ставропігійського Інституту Сидором Шараневичем почесним членом студентського т-ва »Січ« у Відні. 27 літ був Димет радним міста Львова та заступником президента торговельної палати, а крім того директором галицької каси ощадности у Львові.

Справлення похибки: У першому реченні першої частини цього фейлетону (гл. »Кр. В.« ч. 46) вкралася прикра друкарська похибка і тому передруковуємо ще раз ціле речення: »Купецтво, як природня суспільна верства, не могла не грати більшої або меншої ролі в історії всіх націй«.

Хто зрадник

„В зрозумінні цього безнадійного положення, бельгійська армія під проводом свого короля, силою біля 400—500.000 склала зброю".

Ляпідарний — як завжди — комунікат начальної команди німецьких збройних сил. А скільки в ньому вимови! Вдумайтесь тільки в його зміст: Немає вже бельгійської армії. Оце вперше в її історії, вона так закінчує своє геройське існування. Бельгійська армія здалася. Сталося те, чого ніхто не міг передбачити, чого ніхто не надіявся — ба, навіть не допускав.

Здача... Здається ніхто, що не був у війську, не перейшов військового вишколу, не був учасником збройних змагань, не зуміє збагнути цього розпучливого звуку, всієї безодні жаху, що несеться з цим словом.

Боротьба і здача. Віра й сила, та безнадійність і безсилля. Свідомість, що все втрачене, що „встоятись не було сили". Це щось таке, чого дехто не може й пережити.

Колиж це діється з вирішення верховода армії, а тимбільше монарха — тоді над цим треба глибоко призадуматися.

Бо війна, процес збройної боротьби, має свої тверді, невмолимі закони. Зокрема війна новітня.

Рішення бельгійського короля, Леопольда III., припинити пролив найкращої крови й нищення країни, стримати дальшу безвиглядну боротьбу й скласти зброю — сталося, проти волі бельгійського уряду.

Премієр Пієрльо, що спасав своє життя втечею у Льондон, заявив з патосом, що „бельгійська армія (?) й бельгійський народ (?) та його (?) уряд і дальше залишаються по боці союзників та продовжуватимуть війну". А рішення короля „однобічне, противне волі народу, протизаконне й незгідне з конституцією". Як бачимо, вже є спроби ставити в сумнів оце рішення короля й покликуватися на конституцію.

Байдуже, хто б то мав більше моральне право промовляти й діяти в інтересі народу й держави — чи король, що як вояк залишився з армією, що чесно виконав свій обовязок верховода й суверена, що не спасав (хоч міг) своєї шкури втечою, що ділив з армією всі страхіття модерної війни з буревійним темпом на жахливо малому просторі, що глянув у те страхіття й збагнув, що дальше даремно й нікуди, що рішення своє видав по всебічній і глибокій застанові та в порозумінні з командним складом, що за ним пішло пів міліона кращих синів народу, тобто саме **народ** — чи премієр Пієрльо і »чесна кумпанія« усяких утікачів зі затишної кімнати льондонського готелю, за підшептами й під безумовним натиском кліки военних підбехтувачів.

Ми заглянемо, що говорить конституція, та які прероґативи має бельгійський король.

КОРОЛЬ І КОНСТИТУЦІЯ.

Політичний лад Бельгії спертий на конституції з 7. лютого 1831 р. Її змінювано згодом кілька разів, зокрема в 1893 і 1921 р. р.

Бельгія є конституційною монархією. Головою держави є дідичний і **невідповідальний** монарх. При дідичені корони обовязує право прімоґенітури, тобто перворoccтва, з виключенням жінок та їхнього насліддства. На випадок смерти короля, його владу виконує рада міністрів, аж до хвилини заприсяження наслідника престола. Коли наслідник престола малолітній, або коли король не може виконувати своїх функцій, збіраються негайно палати (в Бельгії двопалатний парлямент) для встановлення реґенції.

Кожний державний акт короля вимагає для своєї важкости підпису відповідального міністра. До атрибуцій монарха належить, крім інших справ, іменування на **військові** становища, **командування армією** й фльотою, виповідання війни, **підписування мирових і торговельних договорів та союзів**. Ці договори монарх має подати до відома парляментові. Але що торкається торговельних трактатів і тих, що можуть обтяжити державу або вязати індивідуально громадян — їхне ратифікування повинно бути попереджене висловом згоди на них з боку палати. Король, врешті, **назначує й відкликує міністрів**. Вони відповідають політично перед **парляментом**. Та король може також **розвязати парлямент, обі палати, або одну з них, але має скликати нові палати продовж двох місяців**.

Ось у загальному стільки для висвітлення справи квестіонування важности цього історичного рішення бельгійського короля.

Не знаємо всіх подробиць цього рішення. Та не знаємо, щó вирішить король дальше, внаслідок постанови про здачу бельгійської армії, вже не як зверхник збройних сил Бельгії, а як її **монарх**. Безумовно — все воно матиме згідні з конституцією форми й норми. І коли ще не сталося, то станеться вже в найближчому часі. Проте вже сьогодні, супроти всіх цих бундючних заяв войовничих міністрів похованих у затишку, виявів спротиву й обурення усяких бельгійських утікачів і політиканів там у Парижі і Льондоні — можна сказати, що — не вони мають право рішати чи це згідне, або незгідне з конституцією.

Конституція — це такий лад і правління, що його метою є добро народу. А те, що сталося 28. травня 1940 р., то вирішив король, як монарх і зверхник збройних сил Бельгії — сталося тільки й єдино в імя й для добра бельгійського народу. А пів міліона бельгійського воящтва, що разом зі своїм командним складом пішли за своїм королем — чи не найбільш авторитетний парлямент бельгійської держави, та найправдивіший вияв волі бельгійського народу? Це оця нова конституція, що зродилася на гекатомбах трупів найкращих частин бельгійської армії. Бо за **18 днів** кампанії, бельгійська армія **втратила вбитими більше, ніж за всі чотири роки світової війни, 1914-1918 р. р.!** І чи це не жах?

Вони відстояли аж надто свою честь і славу. Вони у чесній збройній борні, як лицарі станули до нерівного змагу і це нераз навіть з притиском підкреслювала німецька військова команда. І хто тут правий, по чиїм боці правда: чи тих, що по геройськи змагались, чи тих, що їх на цей змаг пхнули, а самі дали ногам знати?... А гірку мову тієї нової конституції, подиктовану твердими й невблаганими **законами війни**, важко збагнути тим, що боронять мертвої букви на папері.

Вояка зрозуміє тільки вояк і тільки так оцінила бельгійську армію та її верховода, короля — німецька армія та Фірер.

Та довкруги тієї здачі, що була неминучим наслідком переможного походу німецьких військ, що стала матеріяльним, а ще більш **моральним ударом** для союзницьких політичних банкротів і військових нездар — повстав нечуваний шум. В один тон заговорив і Париж і Льондон. Рятуючи себе перед компромітацією — вхопили болото наклепів, закидів і зневаг. Поль Рейно тут, а Вінстон Черчіль та Даф Купер там. І обкидають цією гряззю особу бельгійського короля, зневажаючи його клеймом »зрадника«, називаючи його рішення »безприкладною зрадою«. За ними пішли спікери радіовисилень, промовці на мітинґах, преса та вулиця. Відвертаючи увагу земляків від своєї нездарности і невдач — витягнули на позорище і короля-воїна та його армію.

І чи справді зрада?

Ні! Зрадник той, хто обіцюючи станути до бою, або пхнувши когось у бій — не стане поруч. Доказ? Та їх стільки! От хочаби Польща, Фінляндія, Норвеґія, Голяндія і навіть ця сама Бельгія...

Зраджує армія, що переходить на бік ворога й стає разом до бою зі своїм союзником. Але армія, що у нерівній, безвиглядній боротьбі, непідтримана тими, що їх покликала на допомогу, скупавшись у ріках крови — не зрадила.

Бельгійська армія й її король гідні шани. Їхні прапори вкрились славою по боевищах свойого народу. П. С.

Анґлія відтята від континенту

Від історичного дня 10-го травня події котяться лявіною і якщо так далі піде, вона поглотить і забере за собою все, що тільки на своїй дорозі стріне. В такому положенні було б даремно предсказувати який перебіг чи оборот візьмуть ті події вже навіть у найближчих годинах. Треба признати, що хіба ніхто не сподівався, що добре й модерно озброєна Голяндія вже по 5 днях скапітулює тільки тому, щоб своє населення й своє майно охоронити від заглади. — Наслідки капітуляції Голяндії та Бельгії велитенські.

Вистарчить погляд на мапу тої частини Европи і стане ясним, що від тепер уже Англія поважно загрожена в самому свому серці.

Тоді як окупація середущої й південної Норвеґії дала вже Німеччині змогу скоротити дорогу її летунства до Анґлії на половину, то теперішне положення не тільки вможливлює німецькому летунству контролювати Канал, але завдяки величезному скороченні віддалення між німецькими операційними базами та Анґлією витворилося таке положення, що найважніші анґлійські осередки як Льондон, Гарвіч, Норвіч і т. п., віддалені тепер ледви на 300 кільометрів і виставлені безпосередно на величезну небезпеку німецьких летунських нападів. Деякі важні анґлійські бази віддалені від Голяндії тільки на 150—210 кільометрів, а німецькі літаки з Голяндії до Льондону можуть пролетіти за годину. Беручи під увагу страхітливе діяння летунської зброї й дальше величезну армію летунських спадунів, що саме вони причинилися до такої швидкої капітуляції Голяндії, то легко можна собі уявити паніку в Анґлії, яка від II. століття війни на своїй землі не бачила.

Поминаючи навіть і ті прикрі для Анґлії військові вигляди, — нема ніякого сумніву, що під господарським оглядом бльокада тепер найдошкульніше відібється таки на її авторові, на Анґлії. Нині Англія відтята вже не тільки від скандинавського ринку, а тим самим від балтійського, але по втраченні данських сільсько-господарських продуктів, тратить тепер ще й ринки голяндські та бельгійські. До того й величезна небезпека переїзду через Канал, що вже тепер під контролею німецького летунства. Перед кількома днями затоплено в каналі Ля Манш понад 60 анґлійських воєнних і транспортових кораблів. Врешті нема вже дня, щоб у Каналі чи на Північному Морі не затоплено кілька, чи кільканацять кораблів, а це й для анґлійської фльоти поважна втрата, тим більше, що з кожним днем її втрати збільшуються. Сон Наполеона, відрізати Анґлію від континенту став дійсностю.

Еспанія не спить

Мадрит, 1 червня. — Еспанське міністерство війни покликало під зброю річники 1915/1916 з тих провінцій, що підчас громадянської війни не були під володінням ґен. Франка й не служили в його армії. — Еспанська преса знову опрокидує погляди начебто Еспанія повинна бути невтральною та що її війна ця нічого не обходить. Часопис »Альказар« підчеркує недвозначно, що „прийшли нові часи в Европі, а Еспанія є частиною її, тож в ніякому разі не може бути байдужою до того, що діється тепер".

—o—

Коли поїдемо до Туркович?
II*)

Капітан Гернойн, та його заступник не знали що з тою справою робити. За їхніми інформаціями в турковицькому манастирі у польських черниць мали переховуватися підозрілі елементи, мала бути зброя і багато інших тайних справ. Тимчасом коли відділ, окруживши манастир з усіх сторін, наблизився до головного павільону і розглянувся по усіх закутинах — нічого не знайшов. Цікава була це сцена. Підходимо під манастир. Попри стежку лежить там невеликий цвинтар. Військовий цвинтар. Зі залізними високими хрестами. Більшість з них виломана варварською рукою. На тих, що залишилися завішені дощечки із написом: Für Kaiser und Vaterland. Цвинтар німецьких вояків з минулої великої війни. Листопадовий вітер застелив притоптані могили жовтим листям, листопадовий вітер щось їм говорив, а жовте, анемічне сонце гралося по шоломах нових вояків Великої Німеччини і сплило опісля в землю, між пожовкле листя, між придоптані горби могил. Командант задумався через хвилину.

— Fünfundzwanzig Jahre — сказав, двацять пять років. Вояки повставали довкруги. Сонце гріло. І ми з товаришем замовкли, ми автохтони. 26 років тому під Сокалем і Бродами загреміли перші сальви. Населення Холмщини евакуовано в далекий Туркестан. Нововикінчений великим накладом коштів манастир також вивезено до Москви, чи Петрограду разом з чудотворною іконою. Манастирські будівлі зайняли австрійські війська. Скільки їх тут впало у битві під Комаревом, а скільки московських? А скільки наших по обох „ворожих" сторонах... Опісля прийшла Польща і святиню південної Холмської України забрали оці польські черниці, що так заметушилися, побачивши стежу німецького війська. Була тут бурса, семинар та захоронка для бездомних українських сиріт, що їх виховували на завзятих польських яничарів. 20 літ нас тут гнобили і понижали. Дехто дійсно відпав, але маса не піддалася.

„Сіостра пжеложона" Ролегайло покривала своє схвилювання, коли оба старшини з дольмечером увійшли в її кабінет. Про ніщо нелеґальне не знала, переховування зброї заперечила. Навпаки нарікала на вічні доноси місцевого „рускеґо ксендза". Зайшли ми до нього. Сивий „батюшка" нервово вибіг нам на стрічу, підніс руку партійним рухом. Виявляється, ми старі знайомі. Отець Ковценюк прийшов сюди зза Буга. Зайняв кілька кімнат в одному з мурованих будинків і розпочав служити святу Службу Божу. — Панотець буковинець, цікава, нервова людина, вміє дещо по німецьки. Ми знайомі ще з Волині. Відповідаючи на питання старшин, нарікає на злобні шикани манастирських льокаторів. Кричать за ним на дворі, в ночі стріляють під вікнами з крісів. На парохіян не нарікає. Вони дбають за нього. Свідчать про це високо понаскладані бохонці хліба на підлозі і цілі копиці чудового, свіжого масла. Духовний господар хоче бути гостинний, частує нас маслом. Старшини відмовили, одначе дали дозвіл погостити ним вояків, що засіли під деревиною спочити. Слідство скінчилося нічим. Ксьондз Домбскі, місцевий римо-католицький катехит не приходив. Знала його ціла Грубешівщина, як ревного ревіндикатора і...пластуна. Як він годив між собою ці дві відмінні функції, спитати про все — не випадало, бо ксьондз таки нарешті появився. Офіцери перекинулися між собою словом і переказали щось дольмечерові. Дольмечер поздоровив духовника і сказав:

— „Ксьондз ест арештовани". Поїдете отче з нами...

Катехит зайняв місце на возі без слова, побілів лише трохи. Фурґони рушили з місця, шляхом на Вокуїв. Зачинало капати із хмар поганим, густим дощем. У вікні головної будівлі появилися білі корнети „манашок". Котрась із них повівала хустиною. Двацять років будували тут Польщу. Будували в імя „Христа і любови" на сльозах і ненависти. Випускали у світ яничарів, валили церкви благочестних фундаторів. — Святотацьки збещестили гроби німецьких поляглих і не хочуть добровільно вступитися сьогодні. Дощ покрапував густо. Жовтіли під ним піски Туркович. Насувалися хмари, смеркало.

НА ДОРОЗІ З СОКАЛЯ ДО ХОЛМУ.

Арештованого, вірного друга пересопського панотця Байка, рішила влада придержати кілька днів з огляду на один небезпечний день листопада. Ніч застала нас майже в лісі. У хатині де ми полягали з товаришем було душно. Над лісом і в лісі лежала безмежна тиша. Десь далеко жевріли останки якоїсь заграви з пожежі, притихали то піднімалися і блимали прожектором по небі. На узліссі гуторіли дядьки і молоді нічліжани. Ми присілися до них. Пішла мова про політику, занесло тютюном з селянської люльки, заманилося якимись незясованими атавістичними смаковинями козаччини. Дядьки оповідали про червону армію, про німецьку зброю, про стару війну з Японією на якій бували. Зорі падали, силюети волохатих коней стригли вухами. Десь далеко впав стріл. Нагадалося з Косача:

І стих над озером рогів веселий спів,
летять до сокольничого соколи і кречети
ричить вемід і рве тонкі тенети,
дзвенять узліссям зграї вірних псів

Заобрійна, загасла пожежа стрільнула у небо новим мигкотінням, а ліс зашумів, як тривожна, розгнівана хвиля:

Це лиховість. Бо із Холму вістун наспіз
до короля, що сірих чапель лети
стрілою міряє в гурті ловців, поетів,
У темряві дрогичинських лісів.
Угорська рать стоїть на пограниччах,
і озеро, що тане і тремтить в огні
і бачить Юрій блідість ув обличчах
і застигають в комишах тривожні лані:
крізь багна й бори мчить сяйвом в скрані
Король розгніваний на білому коні...

Що це?? Десь знову бахнули з кріса.

А потім думка навернула знову до Туркович. Лежу ось на теплім селянським кожусі. Господар купив його — як каже — від втікаючого польського вояка. Добре зробив, буде мати на довгі роки в чім ходити і про що згадувати. Ще й дітям покине, бо як то люди правлять: добрий кожух неодного хлопа переходить. Ось наприклад дядько Кіндрат самі кажуть, що їхній бувалий кожух вже раз у велику війну бачив німців і ще раз, слава Богу, дочекався. А хтоби подумав!

З Турковичами вяже нас дуже багато. По війні вони занепали. Одна однісінька „манашенька" що залишилися з православного манастиря на місці, побивалася як могла, щоб бодай леґенда не затерлася. Парохію тут скасували. Одначе сестра Трачук (мати Марія) не стратила віри. Їздила, просила, намовляла. Турковичі приділили до Гостинного, якого парох о. Которович обїздив пів Грубешівщини. От так ксьондз — казали селяни — по пятнайцять хлопів на день ховає. Такі часи були. Шаліла пошесть тифу, а духовенства не було, повимірало або не вернулося з вигнанщини. Опісля приділили Турковичі до Мягкого. Його парох прийшов два роки під ряд з хресним ходом до Туркович в день празнику і старі звичаї воскресли. Вдалося зацікавити владик, приїхав раз архиепископ Олексій, син дяка з Докудова, піддержав. Турковичі зросли. Віднайшла себе в них молодь. Прибули Галичани, бо цеж на дорозі Сокаль — Холм, під голісіньким небом, в лісі. І так за кілька років слава Турковичі зросла і рознеслася. 20.000 паломників не було тут ніяким дивом. Найкраще свято відбулося безсумнівно у 1933 році. При допомозі Юри Шкрумеляка, ред. Вишнівського і Голіна удалося братам Которовичам, Ролзеві, Нідіфорукам і Бартошові видати книжечку „Наші Зови" та окреме число „Неділі". Маґістер Коровицький подбав — як щороку — про окремі популярні релігійні видання. О. дек. Денисевич прихильно віднісся до праці молодих, б. посол Хруцький сказав промову у стислому гурті, Герасимюк вітав владику промовою до народу. Було тоді багато метушні, поліції, баґнетів і розгону, але свято вдалося і дядьки лише хитро підморгували, ховаючи під сукманами львівську пресу. А скільки ж було завсіди товариства і веселости. „Матушки" вже традиційно від Великодня журилися відповідними одягами на турковицький празник.

ВІДБУДУЙМО ТРАДИЦІЮ.

Такі спогади, неточні, повиривані із різних літ понаводив мені на память несподівано повернений старий рукопис. Сьогодні, в чудову пахучу травневу неділю сиджу в берлінському „Тірґартені" з листом в руках. Це сестрінок мені написав великими чашкрябаними буквами першого листа по українськи: „що він в Холмі, ходить до своєї української гімназії та що в Холмі, в неділю відбулося свято повороту Собору до нас. Який справжній великий день і як дуже завидую тому хлопчині, що він міг належати до тих небагатьох наших „мікрусів", які мали щастя оглядати таке українське велике свято на такій історичній горі. Хай стоїть на славу пишний Холм і хай красується століттями на нову долю українському народові. Але хай воскреснуть також Турковичі. Не забудьмо за них. Ми ж давали там все. Викинули нас з нашого манастиря, ми поставили церкву. На могилах батьків і дідів. Не дали хати, ми поставили свій власний дім. Дарма, що крім чужих ще й варшавська консисторська влада обкрадала Турковичі. Не повертали приватних позичок на дім, єпископи цікавилася більше грошевими зборами, як самим святом. На настоятелів манастиря назначували часом таких єромонахів, що замість дбати про потреби церкви і вести боротьбу за це святе місце, робили авантюри а навіть — як це раз трапилося — окалічили по зьвірськи головну черницю, побивши її за якийсь спротив на видачу — здається — манастирських доходів. Це все були колоди наших ворогів, через які вони самі попадали.

Не забудьмо ж за Турковичі. Хай знайдуться люди, що подбають за повне повернення тої святині; вона може стати для нас знову центром культу і культури. Турковичі це символ братньої співпраці холмщаків, волиняків та галичан. За два місяці зійдімся разом як давніше у наших Турковичах на руїнах Червеня. І на руїнах зачинаймо будувати нові форти нашого тривання на неукраденій, своїй землі.

—о—

*) »Краківські Вісті« ч. 42.

Свято Матері на Підляшші

5. V. 1940 відбулося в Розбитівці, більського повіту Свято Матері. В програму свята входили: кілька пісень в честь матері, кілька деклямацій і дві дітячі виставки (із „Світу дитини" 1933) п. з. „Сирітка" і „Любов рідної землі". Молодь відограла комедійку „Живий небіщик". Всі одягнені в народні підляшські строї робили миле враження. Бадьоре слово про значіння матері виголосив учитель Кривовільська п. Бордун В. Свято закінчно відспіванням національного гимну.

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ЧЕРВЕНЬ:

4. Вівторок — Василиска
5. Середа — Михайла, Єфрос.
6. Четвер — ВОЗНЕСЕННЯ ГОСП.

Народні пословиці:

Прийшло Василиска — передновок, кажуть людиска.

Як теплий Михайло не загріє, то зимний потепліє.

По Вознесенню та й по весні.

АКАДЕМІЯ В ПАМЯТЬ ПРОФ. С. РУСОВОЇ відбудеться заходом Жіночої Секції при т-ві »Просвіта« у Кракові в четвер 6. червня ц. р. в год. 7-ій вечором у домівці »Просвіти«, Ринок ч. 12/II з такою програмою: Вступне слово — О. Теліга; рецитації відомого декляматора Ю. Ґеник-Березовського; Спогади про С. Русову — д-р Х. Кононенко; фортепянове сольо І. Павликова й сольоспів — С. Тарасевич.

— СВЯТО ПОЛЯГЛИХ. Як минулими роками так і цього року на Зелені свята відбудеться традиційний процесійний похід під проводом духовенства на Раковицький цвинтар, щоб віддати шану поляглим. Тому то всі співаки, які колинебудь співали в хорі, повинні негайно зголосити свою участь у церковному хорі, щоб гідно вшанувати свято поляглих і прийти на пробу хору, що відбудеться в пятницю 7. червня ц. р. в год. 7-ій вечором у домівці т-ва »Просвіта« у Кракові, Ринок ч. 12/II.

ПРИГАДУЄМО, що від 14. травня ц р. Редакція нашого часопису перенеслася з домівки при вул. Кармелітській ч. 34/II на вул. Ожешкової ч. 7/II, до будинку, де приміщується друкарня Видавництва. При вул. Кармелітській ч. 34/II залишилася дальше Адміністрація часопису та Дирекція Видавництва і туди слід надсилати всю кореспонденцію у справі передплати часописів, закупу книжок і т. д., а також слати гроші переказами за часописи та книжки. До Редакції при вул. Ожешкової ч. 7/II просимо надсилати лише редакційні матеріяли, а саме статті і дописи.

— ЗНИЖКА ЦІН НА ДЕРЕВЯНИЙ ОБУВ. Виділ для нормування цін при Ґенерал-Ґубернаторстві видав доручення про знижку цін на жіночі деревяні ходачки, т. зв. трепці. Це сталося наслідком небувалої дорожні на ці вироби, що в останньому часі завелась майже по всіх місцях продажі. Супроти цього влада мусіла унормувати і тут ціни, щоб вони не переходили дійсної вартости отих виробів.

— ПОДОРОЖІННЯ ҐАЗУ. У Кракові подорожів від 1. червня ґаз на 3 сотики від кубічного метра.

— ЗЛОДІЇ ПРИ РОБОТІ. Околиця Варшави ще до війни славилася грабунковими нападами. І тепер вони не переводяться, хоча такий попит на робітників і безробітних не повинно бути, а тимсамим і таких, що їм з нужди нічого діяти. І так у Рембертові під Варшавою дістались до одного з помешкань два узброєні бандити та забрали 240 зол. готівкою і два футра; у Свідрі два бандити забрали 700 зол. і багацько іншого добра; в Радочі, у В. Кубаса, бандити повязали мешканців дому та захопили чимало гроша. Та незвичайно сміливий був напад на двір в Лупінах, килецького повіту. Бандити вломившись звязали дідича та всіх домашніх, вичистили двір з усякого добра та одежі, а навантаживши зрабоване на віз, відїхали спокійно куди їм треба. Поліція вже на сліді тих грабіжників.

Короткі вістки

= ТІЛЬКИ СИЛА ЗАБЕЗПЕЧИТЬ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ІРЛЯНДІЇ. Ірляндський премієр де Валера візвав в одній промові всіх молодих мужчин зголоситися до війська. »Тільки незначна ґрупка людей в Ірляндії думає про зраду« — говорив де Валера. Ірляндія боронилася перед ними 300 літ, оборониться і тепер. Тільки уряд спертий на мілітарну силу зможе забезпечити незалежність Ірляндії. Ні анґлійці, ні інші чужинці нехай не важаться станути своєю стопою на ірляндській землі.

— РАДІЮТЬ ЗОЛОТОМ. Анґлійські часописи потішають себе по окупації Голяндії й Бельґії тим, що перевезене з тих держав до Анґлії золото має вартість 370 міліонів фунтів штерлінґів. До цього треба додати 200 міліонів фунтів штерлінґів, інвестованих в Америці.

— В МАРСИЛІЇ АРЕШТУВАЛИ 200 ОСІБ. У звязку з наказом французького президента поліції жида Мандля, поліція переводить у цілій Франції масові арештування політичних діячів. У Марсилії поліція притримала 7.000 осіб, з поміж яких 2.000 арештувала.

— ОБЛАВА НА ЧУЖИНЦІВ В ЛЬОНДОНСЬКІЙ ПРИСТАНІ. Анґлійська поліція веде від довшого часу розшуки за чужинцями, зокрема пильно стежить за ними анґлійська розвідка в льондонській пристані. Анґлійська поліція перевела основну ревізію майже на 400 підозрілих кораблях, в маґазинах і будинках пристані. Такі ревізії відбуваються щоденно.

До Українського Громадянства

Ґенеральний Ґубернатор мін. д-р Франк видав перед кількома днями заклик до німців Ґенерал-Ґубернаторства у справі

ЗБІРКИ МЕТАЛІВ ДЛЯ ВІЙСЬКА,

щоб таким чином могли вони докинути по своїм силам маленьку грудочку до вирішнього бою Велико-Німеччини проти капіталістичних західніх великодержав.

Ми, Українці, також не хотіли би залишитися по заду. Хочемо і ми причинитися до зміцнення німецького запасу металів. В цей спосіб жертвенним чином дамо вислів нашого подиву й признання ДЛЯ ПОБІДНЬОЇ АРМІЇ ТА ЇЇ ВЕЛИКОГО ВОЖДА.

Жертвуючи великий дзвін із переданого нам Холмського Собору ми зробили початок збірки.

Тепер закликаю все наше громадянство зложити всі зайві металеві предмети з наших домів, господарств та церков для війська.

Орґанізувати збірку мають Голови Українських Допомогових Комітетів на свому терені діяльности назначуючи в поодиноких місцевостях окремі збірні для тієї збірки.

Вірю, що не буде ні одного українського села чи міста, що не зложило би тієї пожертви!

Всі ми поможемо заприязненому Німецькому Народові!

Всі ми зложемо її радо!

Провідник
Українського Центрального Комітету
Д-р ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ — вр.

——o——

Вказівка як переводити збірку

1) Збирати всі зайві предмети з міді, мосяжу, ніклю, штучного срібла, альпаки, олова й цини. Не збирати предметів зі сталі легких металів (прим. алюмінію і т. п.), цинку й заліза.
2) Збірку переводиться в часі від 10. до 30. червня 1940 р.
3) Збірку переводитимуть усі українські Допомогові Комітети. Проголосити під церквами та в читальнях місце збірки й час переведення збірки. Голова У. Д. К. призначує уповноваженого для збіркової акції і цей перед ним відповідає. Зібрані предмети слід забезпечити перед вломом та крадіжжю.
4) Збірнями по селах повинні бути українські школи, а опікуватись збіркою повинні учителі.
5) Предмети, призначені до збірки, треба в дома, або в збірні, розбити чи стиснути та в цей спосіб зробити їх неужиточними. Частини предметів з дерева, скла та ін. треба по змозі усунути.
6) Опікуни збірки мають принесений предмет негайно зважити та вагу вписати на листу поруч імені, прізвища та адреси жертводавця. Листу вести у двох примірниках.
7) Зібрані жертви треба відставити між 30. червнем і 5. липнем ц. р. до Староства (Крайсгавптман) чи пак Маґістрату (Штадгавптмана). На перевіз її солтиси мають доставити підводи.
8) Староство чи Маґістрат має видати посвідку на доставлену кількість металю із зазначенням назви збірні. Посвідку цю треба негайно переслати разом з поіменним списом жертводавців до Українського Центрального Комітету у Кракові, Зелена 26/5.
9) Жертводавці дістануть на памятку додатково відповідну грамоту.

Українська пісня тріюмфує

Після обїздів Холмщини та Підляшшя і після виступу на святі в Холмі, Український Національний Хор під управою Вол. Божика завітав нарешті до Люблина, де 23. і 24. травня дав два концерти у міському театрі. Вибагливість до хорового співу, яку виробили в нас славна капеля О. Кошиця, пізніше хор Дм. Котка, примушували з деякою резервою відноситися до всяких хорових орґанізацій, зокрема орґанізацій, що в теперішніх часах мусять репрезентувати... Та з великою полекшою на душі й з почуттям повної втіхи мусіли ми ствердити, почувши хор В. Божика, що цей новий хор після деякої, врешті дуже незначної праці над собою, надавався би навіть до репрезентативної місії. На своїх афішах хор цей заповідає, що концертує »перед відїздом до Берліна«. Щасти Боже! Міг би їхати після деякого доповнення; для густоти й рівноваги у голосах. Хор має всього 16 співаків. Та справа не в кількості, а в якості. Не забуваймо, що в першому виступі хору Дм. Котка у Львові стояло на естраді всього 14 співаків, а скільки він приніс зацікавлення в краю рідною піснею, як поширив її, скільки влив нового життя, зокрема темпераменту, що так не доставало його у всяких інших хорах. Котко зі своїм хором був великим вчителем і виконав своє післанництво.

І цей хор під орудою Божика, здисциплінований, має доволі гарні голоси і добре звучить у фортах та фортіссімах, а навіть досконалости в пянах і паніссімах дуже близький. Та окрасою його хору є соковитий, гнучкий, чудового тембру сольо-бас О. Пухальський. Він вміє напричуд тонко й музикально достроїти свою голосну силу до цілого ансаблю. І сам дириґент хору, Божик, має милий ліричний тенор та в деяких піснях виступає як соліст. Він може заскромний, бо виступає тільки в точках на »біс« та й це має свою окрему приману. Щодо В. Божика, як дириґента, то він спосібний і натхнений артист. Одно хіба можна закинути йому, а саме, що його більше захоплює зовнішня окраса пісні, ніж глибший внутрішній її зміст. Це помічається хочаби в самому виборі пісень. Ми вважали би за цілком ідеальний стан річей у цьому ансамблі, коли б дириґент сплітав свою індивідуальність із масовою музичною інтуіцією хору, що складається майже зовсім із придніпрянців, вроджених до настроєвого співу. Найліпшим потвердженням цього може бути те, що народні пісні виходили у виконанні хору куди краще, ніж композиції, навіть такі, як Ніщинського »Закувала та сива зозуля«.

Щодо репертуару, то уважали б, що такі речі, як »Дзвони« й »Ревуха« а також »Гандзя« надаються тільки до наддатків. Вони не надихані ні настроєм, ні глибшим змістом, тому краще було б покористуватися чудовими народніми піснями, головно степовими, де так віддзеркалюється вся українська душа. От хоча би такі пісні, як »Та боболять ручки«, »Туман яром«, »А відси гора«, »Вітер повіває«, »Через поле широкеє«, »Ой у полі та вітер віє«, Стеценковго укладу колядки і т. д. Здалась би й якась боєва гучна пісня, новітня та на жаль і тим разом у нас вона не зявилась, хоча такі часи. Тому вояцькі українські пісні треба би передавати з дійсно вояцькою ритмікою, зокрема тепер, як що виступи хору призначені для чужинців. Німецькі прим. »Зольдатенлідер« може найбільше зворушують салю.

Український національний хор під орудою Божика заслуговує на повне признання. Перед ним майбутне тимбільше, що його імпресаріем є заслужений уже, знаний ще з часів хору Котка — А. Давиденко, який не один рік прожив у Німеччині. Він визнається в чому річ та в чому полягають всі осяги.

Одуд.

— СТРАХ ПЕРЕД СПАДУНАМИ І НЕПОРОЗУМІННЯ. Три анґлійські летуни, що висіли на летунському майдані недалеко Берльфасту попали зразу під крісовий вогонь стежного відділу й були важко поранені. Стежа думала, що осідаючі анґлійські летуни це німецькі летунські спадуни.

= АНҐЛІЯ УСУВАЄ КОМАНДАНТІВ. На приказ короля Анґлії головнокомандуючий анґлійської армії, льорд Корт, передав командування армії у Франції старшині нищого ступня. Не дивно, що ця армія не має успіхів.

= ТОКІО. З приводу здачі бельґійської армії, все японська преса є тієї гадки, що про побіду Німеччини вже не може бути ніякого сумніву.

= ЖЕНЕВА. — Доходять вістки з Парижа, що премієр Рейно заєдно конферує з амбасадором Анґлії та з французьким маршалом Петеном, командантом французьких збройних сил Вейґаном і з адміралом Дарленом. В одній з таких нарад брав також участь Даладіє і франц. ґенерал летунства Віемен. Ходять слухи, що у звязку із розгромом союзницьких військ, прийшло до великого зудару на одній з нарад.

Листування Адміністрації.

Вп. Яковлів Олександер, Скемпе і Вп. Д-р Карпевич Ярослав, Ленчна: Часопис висилаємо. Неодержані числа просимо реклямувати.

Вп. Кохалевич Осип, Навмбург: 20.— зол. одержали та вписали на передплату и маєте заплачено на жовтень 1.25 зол. Грошей не звертаємо.

Вп. о. Глібчук М.: Заплачено до кінця червня.

Вп. Думін Осип: Часопис висилаємо правильно. Реклямовані числа вислали.

Вп. Церкот Василь: Повідомлення від У. Н. О. в Берліні про одержання Ваших грошей ще не одержали.

Вп. Макольондра Богдан, Ватенштедт: Ваших грошей ще не одержали. До кінця червня належиться 10.40 зол.

Вп. Мельник Андрій, Ярослав: Замовлені Вами часописи до Познаня висилаємо. В справі православної церкви просимо звернутися до парохії в Томашеві Любл.

Вп. Проф. Станиславський і Вп. Думін Осип: Від червня ц. р. висилаємо на Ваші адреси додатково 5 прим. »Кр. В.«, що заплатив і призначив для полонених Вп. Артим Яків.

Вп. Попік Ів., Гінтерберг: Замовлені 4 прим. »Кр. В.« висилаємо на подану адресу від 15. IV. ц. р. Просимо подати куди вислали передплату.

Вп. о. Гробельський М., Щавне. Висилки часопису не здержували. Бракуючі числа просимо реклямувати.

Вп. Хроновський Микола, Шидловец: Одержали від Вас на передплату 5.— зол. — Часопис висилаємо від 15. IV. ц. р., але кілька чисел вернуло з дописком »адресат не пшиймує«. Просимо вияснити, що є на ділі, чи це не є самоволя поштових урядовців. Покищо висилку часопису здержуємо.

Вп. Собашко Яким, Принча: Від V. ц. р. часопис вертає з дописком »адресат незнани«. Дальшу висилку здержуємо.

Вп. Д-р Яремчишин Михайло, Кіршберг: Передплату (10 зол. 50 сот.) одержали, часопис висилаємо. Заплачено до 15. серпня ц. р.

—о—

Свячене українців на чужині

Ніколи не було ще досі на чужині такого підйому духа, такої бадьорости, поваги, такої святочности, як 12. травня ц. р. у гуртку У. Н. О. в Найфурті біля Відня. Того дня святкували всі українці свято — найбільше свято — свячене. Прибув на нього о. д-р М. Горникевич з Відня, що відправив у гарно прибраній салі Службу Божу. Хор під проводом А. Фітяка захопив чужинців красою нашої церковної пісні, а промова о. д-ра Горникевича витиснула у всіх сльози на очах і тугу за кращим завтра нації. Хоч як тяжкі умовини еміґраційного життя, проте орґанізатори свята постаралися про все, що потрібне до заставленя столів. Посвячено Божі дари. Посипались сердечні побажання. Хвилина якогось жалю, але зараз потім залунала пісня, бадьора українська пісня. По ній друга, третя. Відтак промови учасників, товариські гутірки і спільний обід. З незатертим враженням розійшлися учасники свята до своїх кімнат.

—о—

ОГОЛОШЕННЯ

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Ґенерал-Ґубернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва. PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: „Probojem".Praha XIV-65 post. schr. 3.— Курс 1 нім. марки 2 золоті. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II, Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmelitenstrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukania Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79